

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

MİLLİ EGEMENLİK MİLLİ BAĞIMSIZLIK

Egemenlik: Egemen (hâkim) olma durumu, **yönetme ve karar verme gücüdür.** Milletın ve devletin yetkilerini elinde bulundurma gücüdür.

Egemen devlet: Hiç bir kurala, kişiye ve devlete bağı kalmadan karar verebilme gücüne sahip devlettir. **Egemen devlet bağımsız devlettir.**

Milli egemenlik: **Yönetme ve karar verme gücü ve yetkisinin milletin elinde olmasıdır.** Bir ülkede milli egemenliğin olması için, **milletin kendi yöneticilerini kendisi seçmesi** ve kendi kanunlarını (seçtiğı temsilciler vasıtasıyla) kendisinin yapmasıdır.

- Osmanlı Devletinde, **1876 yılında Mebusan Meclisinin açılması** milli egemenlik yolunda atılan önemli bir adımdır.
- **Milli Mücadelenin Hazırlık Döneminde;**
 - ✓ Amasya Genelgesi'nde (**Milletin bağımsızlığını milletin azim ve kararı kurtaracaktır**),
 - ✓ Erzurum Kongresi'nde (**Milli iradeyi hâkim kılmak esastır**),
 - ✓ TBMM'nin açılmasında (**Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir**)

gibi kararlar milli egemenlik ile ilgilidir.

- Cumhuriyet Döneminde; **Cumhuriyetin ilan edilmesi, halifeliğin kaldırılması, siyasi partilerin kurulması, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi** gibi çalışmalar milli egemenlik ile ilgilidir.

MİLLİ(ULUSAL) EGEMENLİK

Egemenlik: Egemen (hâkim) olma durumu, yönetme ve karar verme gücüdür. Milletın ve devletin yetkilerini elinde bulundurma gücüdür.

Milli egemenlik: Yönetme ve karar verme gücü ve yetkisinin milletin elinde olmasıdır. Milletin kendi yöneticilerini kendisinin özgürce seçmesidir.

Püf nokta:

Örneğin;

- **Osmanlı Devleti milli bağımsızlığın olduğu bir devlettir. Hiçbir devlete ya da güce bağımlı değildir. Tam bağımsızdır.**
- **Ancak Osmanlı Devletinde milli egemenlik yoktur. Çünkü yönetme gücü milletin değil padişahın (tek kişinin) elindedir.**

- ✓ **Bağımsızlık:** Bir milletin kendi topraklarında **hiçbir gücün etkisinde kalmadan, hiçbir güce bağımlı olmadan** özgürce yaşayabilmesidir.
- ✓ **Milli bağımsızlık:** Bir devletin iç işlerinde ve dış işlerinde başka bir devletin baskısı ve etkisinde kalmadan, **milli menfaatleri doğrultusunda ve istediği gibi** davranabilmesidir.

Milli Bağımsızlık = Ulusal Bağımsızlık = Tam Bağımsızlık

Püf bilgi:

Osmanlı Devletinin son dönemlerinde; **Düyunu Umumiye Teşkilatının** kurularak gelir kaynaklarına el konulması **milli bağımsızlığa aykırı** bir gelişmedir. Çünkü ekonomik bağımsızlığı elinden alınmıştır.

Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra;

- ✓ **Osmanlı ordusunun terhis edilmesi,**
- ✓ **Anadolu'nun işgal edilmesi,**
- ✓ **Manda ve himaye fikrinin gündeme gelmesi,**
- ✓ **Sevr Antlaşmasının imzalanması** gibi durumlar **milli bağımsızlığa aykırıdır.**

- **Sivas Kongresi'nde Ya istiklal Ya Ölüm kararının alınması;**
- **Kurtuluş Savaşının kazanılması,**
- **Lozan Antlaşmasının imzalanması,**
- **Kapitülasyonların kaldırılması** **milli bağımsızlık yolunda atılan adımlardır.**

- Cumhuriyet Döneminde; **Yabancı Okulların kapatılması,** **Kabotaj Kanununun çıkarılması** gibi uygulamalar milli bağımsızlık ile ilgilidir.

MİLLİ(ULUSAL) BAĞIMSIZLIK

Bağımsızlık: Bir milletin kendi topraklarında hiçbir gücün etkisinde kalmadan, hiçbir güce bağımlı olmadan özgürce yaşayabilmesidir.

Milli bağımsızlık: Bir devletin iç ve dış işlerinde başka bir devletin etkisinde kalmadan, milli menfaatleri doğrultusunda ve istediği gibi davranabilmesidir.

SORU 1

Kurtuluş Savaşı'nın Hazırlık Dönemi'nde alınan;

- Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Kuvayımillîye'yi etkin ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

kararları aşağıdakilerden hangisinin benimsendiğini gösterir?

- A) Millî egemenliğin
- B) Millî kültürün
- C) Millî ekonominin
- D) Millî eğitimin

SORU 2

“... Yabancı bir milletin himaye ve efendiliğini kabul etmek, insanlık vasıflarından yoksunluğu, acizlik ve miskinliği itiraftan başka bir şey değildir.”

ATATÜRK

Atatürk bu sözüyle aşağıdakilerin hangisinden ödün verilmesini eleştirmektedir?

- A) Çağdaşlık
- B) Bağımsızlık
- C) Batıcılık
- D) Laiklik

SORU 3

Mustafa Kemal'in şiddetle karşı çıktığı Sevr Barış Antlaşması'nın kararlarından bazıları şunlardır:

- Boğazlar Bölgesi, bayrağı ve bütçesi olan uluslararası bir komisyonun denetimine bırakılacaktır.
- Boğazlar savaşta ve barışta bütün devletlerin gemilerine açık olacaktır.

Bu kararların,

I. Bağımsızlık

II. Ülke bütünlüğü

III. Egemen devlet

IV. Millî eğitim

anlayışlarından hangilerine aykırı olması, Mustafa Kemal'in antlaşmaya karşı çıkışında etkili olmuştur?

A) Yalnız II

B) II ve IV

C) I, II ve III

D) I, II, III ve IV

SORU 4

“Millî egemenlik uğrunda canımı vermek, benim için vicdan ve namus borcu olsun.”

Mustafa Kemal Paşa

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Mustafa Kemal Paşa’nın bu sözünü destekler niteliktedir?

- A) Düzenli ordunun kurulması
- B) Birinci Dünya Savaşı’na girilmesi
- C) Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması
- D) Havza Genelgesi’nin yayımlanması

SORU 5

- Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında Türk askerlerinin koruduğu Türk vatanının tümü ayrılık kabul etmez bir bütündür.
- Millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali kapitülasyonlar kaldırılmalıdır.

Misakımillî'nin bu kararları ile

- I. Vatanın bütünlüğü
- II. Tam bağımsızlık
- III. Ulusal egemenlik

kavramlarından hangileri arasında ilişki kurulabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III

SORU 6

- Misakımillî ile "Siyasi, adli ve mali gelişmemize engel olacak sınırlamalar kaldırılacaktır." kararı alınmıştır.
- Büyük Millet Meclisi ise tutsaklığın her türüne karşı çıkmıştır.

Misakımillî'nin bu kararı ile Büyük Millet Meclisinin düşüncesinin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî egemenlik
- B) Millî birlik
- C) Vatanın bütünlüğü
- D) Tam bağımsızlık

SORU 7

“Efendiler! Bütün dünyanın bilmesi gerekir ki Türkiye halkı, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve onun hükûmeti uşak gibi davranılmayı kaldırmaz.”

(ATATÜRK)

Atatürk’ün bu sözünden Atatürk ilkelerinin dayandığı temel esaslardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Millî tarih bilinci
- B) Bağımsızlık ve özgürlük
- C) Millî birlik ve beraberlik
- D) Vatan ve millet sevgisi

SORU 8

Erzurum Kongresi'nde alınan aşağıdaki kararlardan hangisi ile "ulusal egemenliğin" koşulsuz olarak gerçekleştirileceği vurgulanmıştır?

- A) Manda ve himaye kabul olunamaz.
- B) Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.
- C) Kuvayımillîye'yi etken ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.
- D) Azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengeyi bozacak haklar verilemez.

SORU 9

“Hükûmet halkındır, sultanın değil;
Ferman milletindir, Divan’ın değil.
Teşri, kaza, icra her hak onundur;
Taht onun, taç onun, toprak onundur.”
Ziya GÖKALP

Şairin, dördlüğün ilk iki dizesinde savunduğu anlayış, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî ekonomi
- B) Millî kültür
- C) Millî egemenlik
- D) Millî bağımsızlık

SORU 10

Cumhuriyet Dönemi'nde kabul edilip yürürlüğe konulan Kabotaj Kanunu'yla, Türkiye kıyılarında deniz taşımacılığı ile limanlar arasında gemi işletme ve ticaret yapma hakkı, Türk vatandaşlarına ve Türk bayrağı taşıyan gemilere tanındı.

Buna göre Kabotaj Kanunu'yla Türkiye Cumhuriyeti Devleti, aşağıdakilerden hangisini benimsemiş olamaz?

- A) Millet egemenliğini
- B) Millî ekonomi politikasını
- C) Egemen devlet anlayışını
- D) Bağımsız devlet siyasetini

CEVAPLAR

1-A 2-B 3-C 4-C 5-B 6-D 7-B 8-C 9-C 10-A

